

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 266/2018
17.04.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Биљане Драгојевић и Весне Субић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Трајан Романовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије-Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зрењанину, ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5418/17 од 02.11.2017. године, у седници већа одржаној 17.04.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 5418/17 од 02.11.2017. године у ставовима другом, трећем и четвртом изреке и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П 1341/14 од 19.05.2015. године, ставом првим изреке обавезана је тужена да трпи и дозволи деобу парцеле топ. Бр. .. у површини од 1,09,01 ха, уписану у ЛН број .. КО ..., којом ће бити формиране две парцеле и то парцела број ../. у површини од 0,72,65 ха и парцела број ../. у површини од 0,36,36 ха, у свему према предлогу деобе Агенције „ББ“ из ..., и да трпи да се изврши укњижба деобног нацрта у земљишним књигама. Ставом другим изреке утврђено је да је тужилац власник новоформиране парцеле топ. бр. ../., њива ..., површине 0,72,65 ха КО ... што је тужена дужна да призна и трпи да се тужилац са овим правом упише у земљишним књигама по правноснажности пресуде. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу исплати трошкове деобе у износу од 10.000,00 динара, са законском затезном каматом од 10.01.2013. године до исплате, као трошкове спора у износу од 91.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5418/17 од 02.11.2017. године првостепена пресуда је у ставу првом изреке укинута, а у ставу другом изреке преиначена тако што је тужбени захтев одбијен, као неоснован. Преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде тако што је обавезан тужилац да туженој надокнади трошкове парничног поступка у износу од 18.000,00 динара. Обавезан је тужилац да туженој надокнади трошкове другостепеног поступка у износу од 12.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, у даљем тексту: ЗПП) Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању, деда тужиоца, сада пок. ВВ је био носилац права својине на парцели топ.бр. ..., њива ..., површине 1.09.01 ха, уписаној у зкул .. КО

Дана 14.10.1984. године пред имовинско-правним референтом Општине ... дао је изјаву о одрицању од права својине на делу те парцеле у површини од 0,36,36 ха у корист друштвене својине са правом управљања Општине ..., о чему је сачињен записник који је потписао.

И пре изјаве о одрицању парцела је фактички била подељена на мањи део од око 30 ари (необрадиво земљиште – трстик) и већи део од 70 ари који је био бољег квалитета. Тај део парцеле је деда тужиоца наставио да користи и након изјаве о одрицању, а после његове смрти тај део парцеле су непрекидно и несметано користили његови правни следбеници па и тужилац.

На основу изјаве од 14.10.1984. године донето је решење Дн ../1975 од 10.01.1975. године, којим је извршена укњижба друштвене својине на целој парцели топ.бр... са правом коришћења Општине То решење је деда тужиоца ВВ примио 22.04.1986. године. Против решења о извршеној укњижби није изјавио жалбу, а престао је да плаћа порез.

У изводу из ЛН број .. КО ... уписана је парцела бр. ..., површине 1 ха, 09а и 1 квм. Састављена је из два дела и то: ..., њива III класе површине 72 а 65 квм и ..., њива V класе површине 36а 36 квм, у целини уписана као државна својина, чији је корисник Република Србија, Министарство пољопривреде шумарства и водопривреде.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да није постојао правни основ за упис права друштвене својине на целој кат. парцели ..., јер се деда тужиоца у својој изјави одрекао права својине на делу те парцеле, у површини од 36а 36 квм. Због тога је најпре усвојен захтев тужиоца за деобу и формирање две парцеле, а како тужилац и његови правни претходници несметано користе део парцеле у површини од 72 а и 65 квм, не знајући да се овај не води као њихова својина, то тужилац има закониту и савесну државину овог дела парцеле, па је применом члана 28. став 2. Закона о основама својинскоправних односа оцењен основаним и захтев за утврђење права својине.

По становишту другостепеног суда, применом члана 18. ЗПП, члана 16. Закона о основама својинско правних односа и чл. 148. и 150 Закона о ванпарничном поступку, тужилац није могао у парничном поступку да тражи да

се изврши деоба парцеле као сувласничке ствари. Деобу, у недостатку споразума са другим сувласницима, искључиво је могао тражити у ванпарничном поступку пред надлежним судом. За случај да је међу сувласницима спорно право на ствари која је предмет деобе, односно величина удела на заједничкој ствари, тужилац је могао у парничном поступку тражити да се утврди да има право сувојине у односу на целину предметне непокретности односно одговарајући идеални део кат. парц. .., површине од 1.09.01ха, уписане у ЛН бр... КО Након утврђења идеалних делова сувласника на целој ствари, на основу споразума сувласника или одлуке суда, може се приступити деоби заједничке ствари и по извршеној физичкој деоби, под условом да је таква деоба могућа, у поступку пред надлежним катастром непокретности се може захтевати подела постојеће парцеле број ... уз упис искључиве својине власника на новонасталој парцели.

Из наведених разлога, другостепени суд је првостепену пресуду укинуо у делу у којем је одлучено о захтеву за деобу парцеле, а у делу у којем је одлучено о захтеву тужиоца за утврђење права својине на новоформираној парцели топ.бр.../.. првостепену пресуду преиначио и након оцене да је такав захтев преурањен захтев одбио, као неоснован.

Основано се наводима ревизије указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право што је последично довело до битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези чл.1, 2. и 18. ЗПП.

Према члану 65. став 2. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009, 64/2010-УС, 24/2011, 121/2012) на једној катастарској парцели може се образовати већи број грађевинских парцела, које се могу делити парцелацијом до минимума утврђеног применом правила о парцелацији или укрупнити препарцелацијом, а према планираној или постојећој изграђености, односно, планираној или постојећој намени грађевинске парцеле, на основу пројекта парцелације, под условима и на начин прописаним у ставу 1. овог члана.

Према члану 113. Закона о државном премеру и катастру ("Службени гласник РС", бр. 72/2009, 18/2010) одржавање катастра непокретности јесте прикупљање, утврђивање и провођење насталих промена на непокретностима и стварним правима на њима, које су од утицаја на податке катастра непокретности настале после потврђивања катастра непокретности у складу са одредбама овог закона.

Према члану 114. став 1. тачка 1 истог закона промене у поступку одржавања јесу промене на непокретностима и стварним правима на њима настале деобом, спајањем парцела, променом граница парцела или реализацијом пројекта парцелације.

Чланом 115 став 1. истог закона је прописано да прикупљање података о насталим променама на непокретностима и извођење радова на терену из члана 114. тач. 1) до 5) овог закона, као и обнављање граница парцеле и идентификацију парцеле, обавља геодетска организација.

Из наведених законских одредби материјалног права произлази да је за све радње за које је надлежан орган управе, односно геодетска организација, неопходно да постоји правни основ за поступање тог органа.

У конкретном случају, правни претходник тужиоца је као носилац права својине на парцели бр. .. КО .. дао изјаву о одрицању од права својине на делу те парцеле у површини од 0,36,36 ха у корист друштвене својине, на основу чега је донето решење Дн ../1975 од 10.01.1975. године. Међутим, насупрот датој изјави о одрицању права својине на једном делу парцеле, према изводу из ЛН број .. КО ... парцела бр..., укупне површине 1 ха, 09а и 1 квм уписана је као државна својина, чији је корисник Република Србија, Министарство пољопривреде шумарства и водопривреде.

С обзиром да је обраћање тужиоца туженој у мирном поступку остало без успеха, односно да нема сагласности тужене да се изврши деоба парцеле и промена стварних права на непокретности, једини основ за овакво поступање органа управе би могла бити одлука суда у парничном поступку. Тужилац тужбом тражи утврђење права својине на делу парцеле у односу на који није дао изјаву о одрицању, а на којем је без његове кривице, без правног основа, уписана тужена као носилац права својине. То право тужилац може остварити након што се на катастарској парцели бр. .. површине 1 ха, 09а и 1 квм образују две катастарске парцеле, тј. након спровођења налога за деобу парцелацијом и формирања две парцеле - број ../.. у површини од 0,72,65 ха и број ../.. у површини од 0,36,36 ха. Због тога је по оцени Врховног касационог суда тужбени захтев имовинскоправног карактера, за који је према члану 1. ЗПП надлежан суд у парничном поступку.

Мериторна одлука о захтеву за утврђење права својине на новоформираној парцели зависна је и неодвојива од мериторне одлуке о захтеву за трпљење деобе парцеле. Заправо, оба захтева, по својој садржини и правном дејству тј. циљу на који су усмерени, представљају јединствену целину, па се о тако формулисаном захтеву тужбе мора истовремено одлучити једном пресудом (изреком). Доследно реченом, правноснажна пресуда којом би био у целини усвојен постављени захтев (за утврђење својинског права тужиоца и трпљење тужене) имала би правно дејство правног основа и исправе подобне за спровођење (управног) поступка парцелације и укњижбе тужиочевог права својине на новоформираној парцели, као делу земљишта у његовој неометаној државини, чијег права својине се његов правни претходник, а ни он никада нису одrekli.

Поступање другостепеног суда који је укинуо првостепену пресуду у делу у којем је одлучено о захтеву за трпљење деобе парцеле, без доношења мериторне одлуке о том захтеву представља одбијање суда да поступа и одлучи о тужбеном захтеву за који је надлежан, односно представља повреду члана 2. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога, побијана пресуда је у наведеном делу морала бити укинута. Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер зависи од коначног успеха у спору.

У поновном поступку, другостепени суд ће отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка тако што ће, имајући у виду примедбе на које је указано овим решењем, као и да је првостепена пресуда већ једанпут била укинута, у смислу члана 383. став 4. ЗПП донети закониту одлуку о целом тужбеном захтеву.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Љубица Милутиновић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић